

EUROPOS SAJUNGA

EUROPOS PARLAMENTAS

TARYBA

Briuselis, 2023 m. liepos 13 d.
(OR. en)

2023/0144 (COD)

PE-CONS 32/23

POLCOM 105
COEST 349
CODEC 1038

TEISĖS AKTAI IR KITI DOKUMENTAI

Dalykas: EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS dėl laikinų prekybos liberalizavimo priemonių papildant prekybos lengvatas, taikomas produktams iš Moldovos Respublikos pagal Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Moldovos Respublikos asociacijos susitarimą

**EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS
REGLAMENTAS (ES) 2023/...**

... m. ... d.

**dėl laikinų prekybos liberalizavimo priemonių papildant prekybos lengvatas,
taikomas produktams iš Moldovos Respublikos
pagal Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir
Moldovos Respublikos
asociacijos susitarimą**

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 207 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros¹,

¹ 2023 m. liepos 11 d. Europos Parlamento pozicija Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir ... m. ... d. Tarybos sprendimas.

kadangi:

- (1) Sąjungos ir Moldovos Respublikos santykių pagrindas yra Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Moldovos Respublikos asociacijos susitarimas¹ (toliau – Asociacijos susitarimas). Remiantis Tarybos sprendimu 2014/492/ES², Asociacijos susitarimo V antraštinė dalis, skirta prekybai ir su prekyba susijusiems klausimams, laikinai taikoma nuo 2014 m. rugsėjo 1 d. ir įsigaliojo 2016 m. liepos 1 d., Asociacijos susitarimą ratifikavus visoms valstybėms narėms;
- (2) Asociacijos susitarimu išreiškiamas Asociacijos susitarimo šalių (toliau – Šalys) noras plačiu mastu ir naujoviškai stiprinti bei plėsti santykius, lengvinti ir pasiekti laipsnišką ekonominę integraciją, ir tai daryti laikantis teisių ir įsipareigojimų, susijusių su Šalių naryste Pasaulio prekybos organizacijoje;

¹ OL L 260, 2014 8 30, p. 4.

² 2014 m. birželio 16 d. Tarybos sprendimas 2014/492/ES dėl Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Moldovos Respublikos asociacijos susitarimo pasirašymo Europos Sąjungos vardu ir laikino taikymo (OL L 260, 2014 8 30, p. 1).

- (3) Asociacijos susitarimo 143 straipsnyje numatyta laipsniškai sukurti Šalių tarpusavio laisvosios prekybos erdvę remiantis 1994 m. Bendrojo susitarimo dėl muitų tarifų ir prekybos (GATT 1994) XXIV straipsniu. Tuo tikslu Asociacijos susitarimo 147 straipsnyje numatyta laipsniškai naikinti muitus pagal Asociacijos susitarimo XV priede pateiktus tvarkaraščius ir taip pat numatyta galimybė tokį panaikinimą spartinti bei plėsti jo taikymo sritį;
- (4) nuo 2022 m. vasario 24 d. besitęsiantis Rusijos agresijos karas prieš Ukrainą labai neigiamai veikia Moldovos Respublikos gebėjimą prekiauti su kitomis pasaulio šalimis, visų pirma, dėl to, kad Moldovos Respublikos eksportas priklauso nuo tranzito per Ukrainos teritoriją ir nuo naudojimosi Ukrainos infrastruktūra, kuria šiuo metu iš esmės nėra galimybių naudotis. Tokiomis kritinėmis aplinkybėmis ir siekiant sumažinti Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą neigiamus padarinius Moldovos Respublikos ekonomikai, būtina paspartinti glaudesnių Sąjungos ir Moldovos Respublikos ekonominių santykių plėtojimą ir greitai suteikti paramą Moldovos Respublikos ekonomikai. Todėl būtina ir tikslinga toliau skatinti prekybos srautus ir visiems produktams taikyti lengvatas prekybos liberalizavimo priemonių forma, vadovaujantis siekiu greičiau naikinti Sąjungos ir Moldovos Respublikos tarpusavio prekybai taikomus muitus;

- (5) vadovaujantis Europos Sąjungos sutarties 21 straipsnio 3 dalimi, Sąjunga užtikrina savo išorės veiksų įvairių sričių nuoseklumą. Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 207 straipsnio 1 dalį bendra prekybos politika vykdoma vadovaujantis Sąjungos išorės veiksų principais ir tikslais;
- (6) 2023 m. liepos 24 d. nustoja galioti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/1279¹;
- (7) šiuo reglamentu nustatomos prekybos liberalizavimo priemonės turėtų būti tokios:
i) įvežimo kainų sistemos taikymo vaisiams bei daržovėms sustabdymas ir ii) visų tarifinių kvotų ir importo muitų taikymo sustabdymas. Tomis priemonėmis Sąjunga stiprins Moldovos Respublikos ir Sąjungos ekonominę integraciją ir suteiks tinkamą laikiną ekonominę paramą Moldovos Respublikai ir ekonominės veiklos vykdytojams, kurie buvo paveikti Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą;

¹ 2022 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/1279 dėl laikinų prekybos liberalizavimo priemonių papildant prekybos lengvatas, taikomas produktams iš Moldovos Respublikos pagal Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Moldovos Respublikos asociacijos susitarimą (OL L 195, 2022 7 22, p. 6).

- (8) siekiant užkirsti kelią sukčiavimui teisė naudotis šiuo reglamentu nustatytais prekybos liberalizavimo priemonėmis turėtų priklausyti nuo to, ar Moldovos Respublika laikosi visų atitinkamų naudojimosi lengvatomis pagal Asociacijos susitarimą sąlygų, įskaitant atitinkamų produktų kilmės taisykles ir su jomis susijusias procedūras, taip pat tai turėtų priklausyti nuo Moldovos Respublikos glaudaus administracinio bendradarbiavimo su Sąjunga, kaip numatyta Asociacijos susitarime;
- (9) Moldovos Respublika neturėtų nustatyti naujų muitų ar jiems lygiavėrio poveikio mokesčių ir naujų kiekybinių apribojimų ar jiems lygiavėrio poveikio priemonių, taikomų Sąjungos kilmės importui, neturėtų didinti esamų muitų ar mokesčių arba nustatyti kitų apribojimų, nebent tai aiškiai pateisinama Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą kontekste. Jei Moldovos Respublika nesilaiko bet kurios iš tų sąlygų, Komisija turėtų būti įgaliota laikinai sustabdyti visų šiuo reglamentu nustatytų prekybos liberalizavimo priemonių ar jų dalies taikymą;

- (10) Asociacijos susitarimo 2 straipsnyje numatyta, kad, be kita ko, pagarba demokratijos principams, žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms, taip pat kova su masinio naikinimo ginklu, susijusių medžiagų ir jų siuntimo į taikinį priemonių platinimu, yra esminiai Asociacijos susitarimo elementai. Pagal tą patį straipsnį Šalys, visų pirma, įsipareigoja laikytis šių bendrųjų principų: teisinės valstybės ir gero valdymo, kovos su korupcija, organizuota ar kitokia nusikalstama veikla, įskaitant tarpvalstybinio pobūdžio nusikalstamą veiklą, ir terorizmu, taip pat įsipareigoja gerbti darnaus vystymosi ir veiksmingo daugiašališkumo principus. Tikslinga numatyti galimybę laikinai sustabdyti šiame reglamente numatytų prekybos liberalizavimo priemonių taikymą, jeigu Moldovos Respublika nesilaiko tų esminių elementų arba tų bendrųjų principų;
- (11) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai laikinai sustabdyti prekybos liberalizavimo priemonių, numatytų šiame reglamente, taikymą tais atvejais, kai panašius ar tiesiogiai konkuruojančius produktus gaminantys Sąjungos gamintojai yra neigiamai veikiami pagal šį reglamentą importuojamų produktų. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011¹;

¹ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

- (12) atsižvelgiant į Komisijos atliekamą trijų mėnesių trukmės vertinimą, grindžiamą reguliaria šio reglamento poveikio stebėseną ir pradėtą gavus tinkamai pagrįstą valstybės narės prašymą arba Komisijos iniciatyva, būtina numatyti galimybę vėl taikyti muitus, įprastai taikomus pagal Asociacijos susitarimą, bet kuriems į šio reglamento taikymo sritį patenkantiems importuojamiems produktams, kurie neigiamai veikia panašių ar tiesiogiai konkuruojančių produktų Sąjungos rinką;
- (13) išsamios ir visapusiškos laisvosios prekybos erdvės, kuri yra Asociacijos susitarimo sudėtinė dalis, įgyvendinimo metinė ataskaita, kuri yra rengiama Komisijos, turėtų apimti išsamų šiuo reglamentu nustatomų prekybos liberalizavimo priemonių įgyvendinimo vertinimą;
- (14) atsižvelgiant į ekonominę padėtį Moldovos Respublikoje ir į tai, kad Reglamentas (ES) 2022/1279 nustos galioti 2023 m. liepos 24 d., šis reglamentas turėtų įsigalioti skubos tvarka 2023 m. liepos 25 d.,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis
Prekybos liberalizavimo priemonės

Nustatomos šios prekybos liberalizavimo priemonės:

- a) sustabdomas visų pagal Asociacijos susitarimo XV-A priedą nustatytų tarifinių kvotų taikymas ir produktus, kuriems taikomos tos kvotos, leidžiama importuoti į Sąjungą iš Moldovos Respublikos netaikant jokių muitų;
- b) įvežimo kainų sistemos taikymas tiems produktams, kuriems ji taikoma pagal Asociacijos susitarimo XV-B priedą, sustabdomas; tų produktų importui netaikomi jokie muitai.

2 straipsnis
Teisės naudotis prekybos liberalizavimo priemonėmis sąlygos

1 straipsnyje numatytų prekybos liberalizavimo priemonių taikymui nustatomos šios sąlygos:

- a) Moldovos Respublika laikosi produktų kilmės taisyklių ir su jomis susijusių procedūrų, kaip numatyta Asociacijos susitarime;

- b) Moldovos Respublika nenustato naujų muitų ar jiems lygiavėrčio poveikio mokesčių ir naujų kiekybinių apribojimų ar jiems lygiavėrčio poveikio priemonių, taikomų Sąjungos kilmės importui, arba nepadidina esamų muitų ar mokesčių arba nenustato jokių kitų apribojimų, įskaitant diskriminacines vidaus administracines priemones, nebent tai aiškiai pateisinama Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą kontekste, ir
- c) Moldovos Respublika gerbia demokratijos principus, žmogaus teises ir pagrindines laisves, taip pat kovoja su masinio naikinimo ginklų, susijusių medžiagų ir jų siuntimo į taikinių priemonių platinimu, laikosi teisinės valstybės ir gero valdymo principų, kovoja su korupcija, organizuota ar kitokia nusikalstama veikla, įskaitant tarpvalstybinio pobūdžio nusikalstamą veiklą, ir terorizmu, taip pat gerbia darnaus vystymosi ir veiksmingo daugiašališkumo principus, numatytus Asociacijos susitarimo 2, 9 ir 16 straipsniuose.

3 straipsnis

Laikinas priemonių taikymo sustabdymas

1. Jei Komisija nustato, kad yra pakankamai įrodymų, kad Moldovos Respublika nesilaiko 2 straipsnyje išdėstytų sąlygų, ji gali priimti įgyvendinimo aktą, kuriuo visiškai ar iš dalies sustabdomas šiame reglamente numatytų prekybos liberalizavimo priemonių taikymas. Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 5 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.
2. Jei valstybė narė Komisijos paprašo sustabdyti bet kurios šiame reglamente numatytos prekybos liberalizavimo priemonės taikymą, remdamasi tuo, kad Moldovos Respublika nesilaiko 2 straipsnio b punkte išdėstytų sąlygų, Komisija per keturis mėnesius nuo to prašymo pateikia pagrįstą nuomonę dėl valstybės narės pareiškimo apie nesilaikymą pagrįstumo. Jeigu Komisija padaro išvadą, kad pareiškimas yra pagrįstas, ji inicijuoja šio straipsnio 1 dalyje nurodytą procedūrą.

4 straipsnis

Pagreitintos apsaugos priemonės

1. Jei Moldovos Respublikos kilmės produktas importuojamas tokiomis sąlygomis, kurios neigiamai veikia panašių ar tiesiogiai konkuruojančių produktų Sąjungos rinką, Komisija, priimdama įgyvendinimo aktą, bet kuriuo metu gali vėl nustatyti muitus to produkto importui, kurie įprastai taikomi pagal Asociacijos susitarimą. Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 5 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

Muitai, kurie įprastai taikomi pagal Asociacijos susitarimą, gali būti vėl nustatyti tokiam laikotarpiui, kuris yra būtinas neigiamam poveikiui panašių ar tiesiogiai konkuruojančių produktų Sąjungos rinkai pašalinti.

2. Komisija vykdo reguliarią šio reglamento poveikio stebėseną, atsižvelgdama į informaciją apie produktą, kuriems taikomos prekybos liberalizavimo priemonės pagal 1 straipsnio a punktą, eksportą, importą, kainas Sąjungos rinkoje ir gamybą Sąjungoje.

Komisija kas du mėnesius, pradedant nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos, informuoja valstybes nares apie reguliarios stebėsenos rezultatus.

3. Komisija, siekdama vėl nustatyti muitus, atlieka panašių ar tiesiogiai konkuruojančių produktų Sąjungos rinkos padėties vertinimą. Tas vertinimas pradedamas:
- a) gavus tinkamai pagrįstą valstybės narės prašymą, kuriame pateikiama pakankamai *prima facie* įrodymų, kuriuos ta valstybė narė pagrįstai turi pagal 4 dalį, apie neigiamą poveikį Sąjungos rinkai darantį importą, kaip nurodyta 1 dalyje, arba
 - b) savo iniciatyva, kai Komisijai tampa akivaizdu, kad esama pakankamai *prima facie* įrodymų apie neigiamą poveikį Sąjungos rinkai darantį importą, kaip nurodyta 1 dalyje.

Pirmoje pastraipoje nurodytas vertinimas turi būti baigtas per trijų mėnesių laikotarpį nuo jo pradėjimo.

4. Atlikdama vertinimą pagal 3 dalį, Komisija atsižvelgia į visus aktualius rinkos pokyčius, įskaitant atitinkamo importo poveikį panašių ar tiesiogiai konkuruojančių produktų Sąjungos rinkos padėčiai. To vertinimo metu atsižvelgiama į tokius faktorius kaip:
- a) atitinkamo produkto importo iš Moldovos Respublikos didėjimo tempas ir apimtis absoliučiaja bei santykyne vertėmis ir

- b) atitinkamo produkto importo poveikis Sąjungos gamybai ir kainoms, kartu atsižvelgiant į importo iš kitų šaltinių raidą.

Šis sąrašas nėra baigtinis ir taip pat galima atsižvelgti į kitus aktualius faktorius.

5. Jei, atlikusi 3 dalyje nurodytą vertinimą, Komisija mano, kad panašių ar tiesiogiai konkuruojančių produktų Sąjungos rinka buvo neigiamai veikiama, ir ji ketina vėl nustatyti muitus, ji *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbia pranešimą apie to produkto importui taikomų muitų, kurie įprastai taikomi pagal Asociacijos susitarimą, taikymo atnaujinimą. Pranešime pateikiama vertinimo pagrindinių rezultatų suvestinė ir nurodomas laikotarpis, per kurį suinteresuotosios šalys gali pateikti savo nuomonę raštu. Tas laikotarpis negali būti ilgesnis nei 10 dienų nuo pranešimo paskelbimo dienos.
6. Jei dėl išskirtinių aplinkybių reikia imtis neatidėliotinių veiksmų, Komisija, netaikydama 5 dalyje nustatytos procedūros ir informavusi pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2015/478¹ 3 straipsnio 1 dalį įsteigtą Apsaugos priemonių komitetą, gali imtis bet kokių prevencinių priemonių, kurios, jos nuomone, yra būtinos.

¹ 2015 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2015/478 dėl bendrų importo taisyklių (OL L 83, 2015 3 27, p. 16).

5 straipsnis
Komiteto procedūra

1. Kiek tai susiję su šio reglamento 3 straipsnio 1 dalimi, Komisijai padeda Muitinės kodekso komitetas, įsteigtas Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013¹ 285 straipsnio 1 dalimi. Tas komitetas – komitetas, kaip tai suprantama Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
2. Kiek tai susiję su šio reglamento 4 straipsnio 1 dalimi, Komisijai padeda Apsaugos priemonių komitetas, įsteigtas Reglamento (ES) 2015/478 3 straipsnio 1 dalimi. Tas komitetas – komitetas, kaip tai suprantama Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

6 straipsnis
Prekybos liberalizavimo priemonių įgyvendinimo vertinimas

Komisijos rengiama išsamios ir visapusiškos laisvosios prekybos erdvės įgyvendinimo metinė ataskaita apima išsamų šiame reglamente numatytų prekybos liberalizavimo priemonių įgyvendinimo vertinimą ir, kai tinkama, tų priemonių socialinio poveikio Moldovos Respublikoje ir Sąjungoje vertinimą. Informacija apie produktų importą pagal 1 straipsnio a punktą skelbiama Komisijos interneto svetainėje ir atnaujinama kiekvieną mėnesį.

¹ 2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas (OL L 269, 2013 10 10, p. 1).

7 straipsnis
Įsigaliojimas ir taikymas

Šis reglamentas įsigalioja 2023 m. liepos 25 d.

Jis taikomas iki 2024 m. liepos 24 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta ...

Europos Parlamento vardu
Pirmininkė

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė
